Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Stvdio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XIX. De triplici examine, vno generali. secundo particulari, eoque duplici: quorum altero vitiosæ actiones coercentur, altero praui habitus euelluntur, virtutesque inseruntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-51132

Visual Library

tinet exercitium : expeditque eam ſingulis die
bus ſemel , ſaltem mane, vel eius ſubſtantiam
ſumma attentione ac feruore voce vel men
recitare. Expediret etiam ſæpiſſime interdi
peti : ſed, quia prolixior eſt, poteſt ex Aſpira
nibus breuior aliqua eius loco aſſumi, quæ
eiuſdem contineat, quæque eadem inte
ne ac fine recitetur; qualis illa eſſe poſſet : *Di-*
ctus meus mihi, & ego illi. Optat enim fidelis
ma ſe talem Deo præſtare , ſaltem pro vir
qualem ſe Deus in nos exhibuit , atque e
num exhibet. at quantum illud eſt? ſupera
nem qualemcumque hominis conatum. E
go omni occaſione ardenter oratiuncul
lam repetas, quanta, putas, gratiæ nouæ
ceſſio !

Cant. 2.

Cap. XIX.

De triplici examine , vno generali , ſec
particulari, eoque duplici: quorum alter
tioſæ actiones coercentur, altero praui
bitus euelluntur , virtuteſque
inſeruntur.

Infirmitas humana requirit quempiam qui in officio contineat.

104. PRoſunt ea , quæ modo diximu
memoriam diuinæ præſentiæ co
uandam: ſed quia infirmitas humana mag
& facile propoſiti noſtri obliuiſcimur; fa
conniuemus & nobis ipſi indulgemus i
quæ moleſtiam ac difficultatem aliquam
riunt : &, quia mortales , mutabiles quoqu

nſtantes ſumus. Proinde aliquid conſti- *Similia.*
ndum quod torporem noſtrū excitet, quod 1.
as caſtiget, & fugientes compellat ad agen-
n, hoſtemque perſequendum. Hoc enim &
er apes videre eſt: etſi enim omnes non mo-
diligenter, ſed etiam ardenter operentur;
nt tamen nonnullæ adhoc conſtitutæ, vt de-
es vrgeant. Sunt & in bello, qui cum auctori- 2.
e fugitiuos ac terga vertentes diſtricto ferro
quærendum ac perſequendum hoſtem co-
nt. Parum Regi proderit vectigalibus rediti- 3.
ſque abundare, ſi Quæſtor ac Redituarius
llus conſtituatur, qui cenſus Regios in æra- 4.
m cogat ac referat. Sed & inter Reipublicæ
manæ dignitates Cenſoria numerabatur:
us erat, iis, quæ Reipublicæ detrimentum
tura videbantur, occurrere, inuecta damna
pellere, malis opportuna adhibere remedia,
ieta omnia conſeruare.

Idipſum eſt quod quærimus. Optima lex eſt, um nobis indicimus, Deum ſemper habere præſentem, ad illum perpetuo aſpirare, illum obis aſciſcere, eundemque retinere: ſed multa unt quæ obſiſtunt, & miramur ipſi, dum præ-ſentes Deo nos eſſe arbitramur, in Hiſpania ar-ces conſtruimus, de lana caprina diſputamus, garum nugis detinemur atque alligamur. O-us ergo eſt ſeuero aliquo Cenſore, qui moras ſtiget, pugnas moleſtiaſque fugientes vrgeat, ad officium reuocet; qui bene merendi occa-ſiones proponat, merita multa ac virtutes colli-t, (tamquam bonus Redituarius) atque in

animam inferat; qui malis occurrat, inuecta ex-
terminet, inueterata perrumpat, & men-
Conſcientia Cenſori ſimilis. tem tranquillam Deoque coniunctiſſimam cu-
ſtodiat.

Hom. 1. de Laz. in ca. 16 Lucæ, tomo 2. 105. Hic Cenſor conſcientia eſt: quam Chry-
ſoſtomus, prolixe de ea tractans, vocat formi-
nis matrem, ſi quid inueniat, quod animæ ſ
aduerſetur. Iſidorus vero ſic eam nobis ce
Lib. 2. Synonym. c. 11 rem conſtituit, vt nullam pœnam grauio
putet conſcientia. *Si vis autem numquam eſſe*
ait, *bene viue. Secura conſcientia triſtitiam*
ſuſtinet, bona vita gaudium ſemper habet, conſ
autem rei ſemper in pœna eſt, reus animus nu
ſecurus eſt: mens enim malæ conſcientiæ propriis
tur ſtimulis. Si enim in bono permanſeris, tri
longabitur à te: ſi in iuſtitia perſeuer aueris, triſ
occurret tibi. Nec plaga nec mors te terrebit,
Seneca lib. 16. epiſt. 98. in fine. *ne & pie vixeris.* Hæc ille. Quid quod m
lis quidam Philoſophus ait? *Multos fortu*
berat pœna, metu neminem. Quare? Qui
nobis eius rei auerſio eſt, quam natura damna
deo numquam fides latendi fit, etiam late
quia coarguit illos conſcientia, & ipſos ſibi
Proprium autem eſt nocentium trepidare.
nobis actum erat, quod multa ſcelera legem &
effugiũt, & ſcripta ſupplicia, niſi illa naturalia
uia de præſentib. ſoluerent, & in locum pœnite
mor cederet. Hæc Seneca.

Hic ergo Cenſor nos aſſidue perſequitu
deſimus officio, ſi propoſitis nõ ſtemus, ſi a
ſu reuertamur ad carceres, vel lente incedar
aut certe omnino quieſcamus. Quid, ſi m

ſflagitioſe, ſi nequiter agamus? Inſtat à ter-
Nemeſis ſtricto enſe, vt pro meritis puniat,
edeat, perſtringat, nec finem faciat, donec ad
ntem officiumque redeamus.

Conſcientia quadruplex.

Sed quid? conſcientia corda hominum
enit quædam ſubinde dura & inſenſibilia, a-
frigida, alia carnea, alia tenera: ideoque & i-
ſimilia nomina ſortitur, vt dicatur dura, frigi-
carnea, teneraque conſcientia. Sunt namque
nnulli qui nulla re mouentur, etiam grauiſſi-
ſcelere afflati: ij conſcientiam numquam
ntiunt. Sunt qui frigidi: & ij quidem diſ-
iunt, ſed non adeo magno motu ac fructu. A-
cor carneum habent, & humanum: & ij con-
ntiæ ſentiunt vulnera. Denique ſunt filij qui
ris offenſam exiguam tenerrime ſentiunt ac
ent, ideoque, ne in opprobrium illud ca-
nt, vigilare ac ſuper cuſtodiam ſuam ſemper
enituntur.

Allegoria.
Gen. 7. & 8

In arca Noe erant omnia genera animalium
luſa. Poſt tempeſtatem, & aquæ lapſum defi-
ntem, Noe emiſit coruum, qui non eſt reuer
emiſit columbam, quæ, cum non inueniſſet
requieſceret pes eius, rediit ad arcam; emi-
eam ſecundo, & rediit ad veſperam, portans
mum oliuæ virentibus foliis: emiſit tertio,
non eſt vltra reuerſa. Hanc figuram noſtro
ſtituto admodum conuenienter exponit S.
mbroſius. En ergo tres formæ examinis &
examinantium ſe: nam prima ſub corui ſpecie
fectũ potius quã formam denotat; coru' enim
it, nec redit in arcã, ſed inter vndas crocitat;

Libro de Noe & arca, c 18. tomo I.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Examinis tres ſpecies.
Arca Noe & vnda quid ſignificent.

libertatemque in aquis mediis mauult, quam
in concluſa arca ſecuritatem. Arca conſcien-
tia, eſt vbi magnus ille Noe omnibus præeſt a-
nimalibus; & anima potentiis, motibus, ac paſ-
ſionibus. Extra arcam tempeſtates mult[æ]
magnæ: quatitur illa ingenti & continua p[lu]-
uia. Non pauciores ſane dæmones ſunt in a[ere]
qui in nos irruant, quam pluuiæ guttæ ſuper
cam. Arca quoque ipſi aquæ ſupernatat, ei[us]
coſtæ ac latera vndis tunduntur circumla[ben]-
tibus. Tentationes hæ ſunt, tribulatio[nes],
morbi, dolores anxietates. Sed no ſemper p[...]
poſt tenebras lux ſubinde ſperatur; poſt d[...]
borem, quietis veſpera ſuccedit.

Corui qui.

Videatur autem, ſedulo examine, qui[...]
beant aquæ tentationum, adhucne arca[m no]-
ſtram comprimant, aliquidve damni attul[...]
Si coruum emittas, infideliter aget. Cor[ui ...]
amatores mundi & peccati, qui numquam [con]-
ſcientiam diſcutiunt, de morte inſtanti[...]
quam cogitant. Corui ſemper crocitant [...]
Cras, inſenſibiles & duri. In ſe intrare a[...]
nere non poſſunt; & ſi ingrediantur, omn[ia ni]-
gra inueniunt, omnia tetra ac tenebroſa. [...]
numquam peccare ſibi videntur, nihil a[...]
cunt; & ſi labantur, non ſentiunt ruinam, n[...]
ſigni infamia notentur.

Li 1. de cōſid. initio ca 2.
Cor durū,

Hos depingit D. Bernardus. *Quæris, ai[t, quid]*
ſit cor durum: ne quæras quod illud ſit, ſi non exp[er]-
tuum hoc eſt. Solum eſt cor durum, quod ſemetipſum
exhorret: quia nec ſentit. Quid me interrogas? inter[roga]
Pharaonem. Nemo duri cordis ſalutem [...]

tus eſt: niſi quem forte miſerans Deus, abſtulit
(iuxta Prophetam) cor lapideum, & dedit cor
eum. Quid ergo cor durum? Ipſum eſt, quod nec Ezech. 36.
punctione ſcinditur, nec pietate mollitur, nec mo-
r precibus, minis non cedit, flagellis duratur, in-
tum ad beneficia eſt, ad conſilia infidum, ad iu-
ſeuum, inuerecundum ad turpia, impauidum
ericula, inhumanum ad humana, temerarium
iuina: præteritorum obliuiſcens, præſentia negli-
s futura non prouidens. Ipſum eſt, cui præteri-
um, præter ſolas iniurias, nihil omnino non præ-
t: præſentium nihil non perit: futurorum nulla,
i forte ad vlciſcendum, proſpectio ſeu præparatio eſt:
rim breui cuncta horribilis mali mala complectar,
um eſt, quod nec Deum timet, nec hominem reue-
ur. Hæc Bernardus de coruis, qui periculis
maris, & terræ, & ſomni in ebrietate ſeſe ex-
ponunt, ſine vllo ſenſu letalium vulnerum: ab
rca conſcientiæ auolantes, per aerem & vanita-
s huius mundi decurrunt, Cras & Cras croci-
tantes: de nulla tamen re minus ſoliciti, quam
quid craſtinus dies incommodi allaturus ſit.

Sed de columbis nobis eſt quæſtio. Iuſti ergo *Examinis prima ſpecies.*
Deum timentes ad conſcientiam redeunt, &
veſperi ſaltem conſiderant an tempeſtas & a- *Quid colũba ſtatim rediens.*
quæ tentationum, pluuiæ afflictionum, dæmo-
num ſuggeſtiones, arcæ noſtræ nocuerint, ad-
huc immineant aut premant: verum id ſæpe
ſomnolente & perfunctorie: ſatiſque nobis eſt,
quas ipſas meminiſſe, ac in lectum nos recipe-
re, & ad multam lucem in vtramque aurem ſua-
uiter dormire. Corda hæc frigida ſunt, vt & cõ-

ſcientiæ. Auferat à nobis Deus cor lapideum a
frigidum & immittat cor carneum, cui ali
quid facile imprimatur, quod ex ſe calidum e
quod penetratur minimo telo.

Secunda ſpecies. Quid columba veſperi oliuæ ramum ferens.

Emittatur ergo hæc columba, vt conſide
altero examinis genere quid toto diei dec
egerit foris, quid dixerit, quid cogitarit: & vi
bis hoc examen fructu non carere. Reuert
ad arcam portans ramum oliuæ virentibus
liis: pacem nimirum & reconciliationem
Deo, propoſitum bene viuendi, virorem a
gorem ad volandum, orandum, meditan
Deoque ſeruiendum. Sed nota columba
fuiſſe memorem, non tantum mane cum
lauit, aut veſperi cum ad arcam rediit, ſed &
temporibus: & primum quidem, quod p
fluctibus non immerſerit; deinde, quod ſo
ramum oliuæ roſtro decerpſerit: quod qu
liud eſt, quam ſolicite in primis mala fuge
aquarum fluxam leuitatem ne attingere
dem extremis affectibus? Et hoc primum
cium iuſtitiæ Chriſtianæ: alterum eſt, bene
re, ramos virtutum decerpere flores ſancti
deſideriorum colligere, opera Deo gra
corde, opere exercere, & vbicumque
verbo teſtari ad Dei honorem, & proxim
litatem.

Tertia ſpecies. Quid columba non rediens.

Tertium examinis genus eſt perfectius;
enim victoria contra vitia, aquiſq; remotis,
pace cum Deo, ſic egredi ex antiqua ac ru
arca liceat, vt interim tibi fabrices nobilior
non neceſſe habeas amplius ad illam reuerti,

qu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

arcam ſemper circumferas. Limax, cum *Similia.*
bulat, domum confert quo ſe recipiat cum 1.
:& paſtores ouium, qui greges cuſtodiunt 2.
alia ſua conuehunt, teſte Poetarum prin-
:

——Omnia ſecum *Georg. 3.*
Armentarius Afer agit, tectumq́, laremque,
Armaq́, Amyclæumq́ canem, Creſſamq́ pharetrã.

admodum & boni Religioſi, vbicumque
t, Religionem ſuam circumferunt: ſicque e-
arent, vt ſemper in ſeſe inhabitent; nec ve-
tam expectant vt ſe diſcutiant, ſed omni ho-
arca concluduntur, & ab aquis & tempeſta-
bus proteguntur. Ita loquitur Propheta: *Non* *Pſal. 90.*
det ad te malum, & flagellum non appropinqua-
tabernaculo tuo. De hiſce tribus ſigillatim erit
quid dicendum.

CAP. XX.

Examinis generalis neceſſitas, vtilitas, & partes.

07. MAgnum eſt vulgaribus, ſi quis quartam horæ partem, poſt grauiſſimas ſtractiones, negotia, tumultus, impendenam eis proponat, qua ſe recipiant in ſe, & d DEVM redeant. *Hoc nos peſſimos facit,* *Lib. 12 epiſtola 84.* it quidam, *quod nemo vitam ſuam reſpicit. Quid cturi ſimus, cogitamus: & id raro: quid fecrimus, non cogitamus. Atqui conſilium futuri ex* præ-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN